

Jak hodować storczyki lekko, łatwo i przyjemnie?

Storczyki znakomicie hoduje się w szklarni lub też w specjalnych komorach, gdzie można zaprogramować optymalne dla każdego gatunku warunki temperatury, oświetlenia i wilgotności. Jeśli mieszka się w strefie podzwrotnikowej, można po prostu przyczepić storczyki do drzew w ogrodzie. Są wtedy w optymalnych warunkach wzrostu, nie są zestresowane i dlatego są odporne na szkodniki i choroby. Można je jednak hodować z powodzeniem w domu na parapecie lub na werandzie. Nawet kiedy w zimie temperatura spadnie do 50°F (10°C) i względna wilgotność obniży się poniżej 30% a oświetlenie nie będzie optymalne, można hodować storczyki i mieć z tego dużą radość. Pamiętać tylko należy o tym, że w suboptymalnych warunkach storczyki są poddane stresowi i trzeba dbać o to, aby zabezpieczyć je przed szkodnikami i chorobami.

1. **Kupowanie storczyków.** Nie jest to takie proste, bo wiele pięknie kwitnących storczyków w sklepach jest już, niestety, co nieco uszkodzonych przez niewłaściwe podlewanie i zostało już zainfekowane przez szkodniki, lub też przez bakterie czy grzyby. Storczyki zdrowe muszą mieć bardzo dużo korzeni z żywymi (aktywnie rosnącymi) końcami. Końce korzeni storczyków muszą mieć wyraźnie stożki wzrostu koloru zielonego. Najlepiej storczyki kupować prosto ze szklarni u hodowcy lub wysyłkowo. Najlepsze doświadczenie mam z Oak Hill Gardens (<http://oakhillgardens.com/>), Clackamas Orchids (<http://clackamas-orchids.com/>), Orchids by Hausermann (<http://www.orchidsbyhausermann.com/>), Carmela Orchids (<http://www.carmelaorchids.net/>), Exotic Orchids of Maui (<http://www.mauiorchids.com/>), Andy's Orchids (<http://www.andysorchids.com/>), Carter & Holmes (<http://www.carterandholmes.com/>), Clown Alley Orchids (<http://www.clownalleyorchids.com/>), Marble Branch Farms (<http://www.marblebranchfarms.com/>), Orchid Babies (<http://www.orchidbabies.com/>) i RF Orchids (<http://www.rforchids.com/>).
2. **Co jest potrzebne do hodowania storczyków?**
 - a. **Podłoże.** Zupełnie dobre jest podłoże Better-Gro Special Orchid Mix, które jest dostępne w sklepach Lowes i pewno w innych. Składa się ono z kory jodłowej, węgla drzewnego i Perlite (kawałki porowatego szkła). Niestety, już po roku a na pewno po dwóch latach, kora zacznie się rozkładać i podłoże nie będzie wystarczająco szybko wysychać. Aby nie przesadzać storczyków za często, radziłbym więc zakupić z firmy Green Barn Orchid Supplies (<http://shop.greenbarnorchid.com/>) podłoże GREEN BARN BLOOMIN' BIG all purpose orchid mix, które starczy na bardzo długo, bo zawiera mineralne składniki, które nie rozkładają się po pewnym czasie tak jak kora. Na ogół jeszcze kupuję z tej samej firmy mieszankę GREEN BARN BABY BLOOMIN' BIG MIX, która ma mniejsze kawałki tych samych składników. Używam jej do mniejszych doniczek (średnica 4") oraz do wypełniania może 1" od góry większych doniczek. Te mieszanki zawierają węgiel drzewny, Perlite (kawałki porowatego szkła), kokosową koirę (pocięte włókna kokosu), oraz Dyna-Rok II – porowaty, dobrze chłonący wodę żwirek z ziemi okrzemkowej.
 - b. **Nawóz.** Używam Better-Gro Orchid Plus (20-14-13), dostępny w sklepach Lowes lub na Internecie. Nawóz dla storczyków powinien zawierać sole amonu lub azotany jako źródło azotu. Nawozy zawierające mocznik jako źródło azotu nie nadają się dla storczyków.
 - c. **Doniczki i podstawki.** Nie ma lepszych (i tańszych) doniczek, niż gliniane (Terra Cotta) z nacięciami z boku. Używam także podstawki z tego samego materiału. Ponieważ podstawki

często są mokre od dołu, należy kupić podkładki pod podstawki w Lowes czy Home Depot, które mają z jednej strony korek a z drugiej nieprzemakalny plastik. Doniczki można także kupić w Green Barn Orchids, na przykład 4.5" są na

<http://shop.greenbarnorchid.com/product.sc?productId=665&categoryId=3>. Storzycyki wolą być w małych doniczkach, więc większych niż 6" nie warto kupować. Warto zawsze przeszukać internetowe katalogi sklepów Lowes i Home Depot wstukując „orchid pots”. W sklepach tych można łatwo kupić bardzo tanio małe gliniane doniczki 3.5" (napisane jest na nich 4"), doskonale nadające się do wielu małych storczyków. Nie polecam plastikowych doniczek. Nie chłoną one wody i nie są przepuszczalne dla powietrza. Poza tym, są lekkie, więc łatwiej może doniczka się przewrócić, kiedy podłoże będzie wyschnięte.

- d. **Opryskiwacz do podlewania.** W zależności od ilości storczyków należy kupić 1, 2, lub 4 galonowy. Jeśli mamy w kolekcji conajmniej 80 storczyków, warto kupić elektryczny opryskiwacz. Polecam Hudson 13854 NeverPump Bak-Pak 4 Gallon Battery Operated Sprayer, który można kupić w <http://www.amazon.com> za mniej niż \$100.

3. **Fungicydy i insektycydy.** Przed użyciem, należy bardzo dokładnie zapoznać się z instrukcją używania tych substancji. Jest to ważne, aby zabezpieczyć siebie i zwierzęta domowe przed ewentualnym zatruciem. Aby nie stosować niepotrzebnie środków ochrony roślin, należy storczyki dokładnie oglądać. Lepkie liście mogą wskazywać na obecność tarczówek lub mszyc, a delikatna pajęczynka pod liśćmi czy w kątach liści może wskazywać na obecność przędziorków. Czarne plamy na liściach, mączne naloty na liściach i pseudobulwach oraz więdnienie młodych liści może wskazywać na zakażenie grzybami czy też bakteriami. Należy też bardzo dokładnie obserwować korzenie storczyków, często bardzo dobrze widoczne na powierzchni podłoża w doniczce, nad doniczką, czy też oplatających doniczkę. Jak już pisałem wyżej, korzenie muszą mieć zdrowe czubki wzrostu koloru zielonego, lub lekko brązowego, przechodzące w kolor zielony w kierunku stożka wzrostu. Każda nowa roślina w domu, nawet świeży bukiet kwiatów ciętych, może być poważnym źródłem infekcji czymś bardzo dla storczyków tragicznym w skutkach.

- a. **Insekty.** Storzycyki często są atakowane przez mszyce, tarczówki (w tym wełnowcowate), a także przez przędziorki. Jeśli taką infekcję się zauważy, to najlepiej kupić w Home Depot czy w Lowes już gotowy do spryskania preparat do zwalczania owadów na różach. Bayer Advanced Garden Rose & Flower Insect Killer, zawierający Cyfluthrin i Imidacloprid na ogół wystarczy do zabicia niepożądanych gości. Przy infekcji tarczówkami czy wełnowcowatymi, należy opryskanie powtórzyć po tygodniu. Czasem to nie wystarczy, i należy stosować jeszcze mocniejsze środki, takie jak Malathion czy też Bonide Systemic Insect Killer. Spectracide Rose Disease and Insect Control jest też dobrym środkiem do zwalczania mszyc. Ponieważ zawiera tylko pyrethryny, może nie być wystarczający do zabicia tarczówek czy przędziorków.

- b. **Infekcje grzybami czy też bakteriami.** Są dość trudne do zwalczania. Czasem lepiej jest wyrzucić zainfekowaną roślinę, niż kurować ją i rośliny stojące obok przez wiele miesięcy. Wiele fungicydów zapobiega tylko przed infekcją, więc nie zwalczy już istniejącej infekcji. Jeśli już na prawdę chcemy uratować cenne dla nas storczyki, należy uzbroić się w cierpliwość i zgromadzić co najmniej kilka różnych preparatów. Używam następujących fungicydów (w nawiasach podałem aktywne składniki): Southern AG Thiomyl (Thiophanate-methyl), Banrot (Etridiazole & Thiophanate-methyl), Southern AG Captan, Southern AG Dithane M-45 (Mancozeb), Ortho Rose Pride Disease Control (Triforine), Ortho Max Garden Disease Control (Chlorothalonil), Bonide

Infuse Systemic Disease Control (Propiconazole), i Spectracide Immunox Plus Insect & Disease Control (Mycobutanil & Permethrin). Aby nie dopuścić do uodpornienia się patogenu na fungicyd, przyskam liście, pseudobulw i korzenie storczyków co tydzień innym fungicydem stosując co najmniej 7 różnych przez 2 do 8 miesięcy. Niektóre z tych fungicydów sprzedawane są w postaci proszku i pozostawiają po opryskiwaniu biały nalot na liściach storczyków. Nie wygląda to może zbyt ładnie, ale doskonale leczy zakażone storczyki i zapobiega dalszym infekcjom.

4. **Kiedy i jak przesadzać storczyki?** Jeśli kwitną, to raczej nie należy ich przesadzać. Wyjątek robi się tylko wtedy, kiedy storczyk został posadzony w podłożu z mchu sphagnum. W takim podłożu storczyk bardzo łatwo w domu można szybko zamordować. Przed przesadzeniem, moczy się całą doniczkę w letniej wodzie przez godzinę, aby korzenie oderwały się od podłoża. Nie należy podłoża za bardzo ubijać, bo połamie się korzenie. Lekkie upakowanie podłoża ma także tę zaletę, że w doniczce będzie dużo powietrza.
5. **Jak podlewa się storczyki?** Storczyki podlewa się najlepiej przy pomocy opryskiwacza. Nie trzeba zraszać liści, które raczej nie chłoną wody, ale całą powierzchnię doniczki i korzenie wystające poza doniczkę. Dają tyle wody, aby przeciekła na podstawkę i wypełniła ją co nieco. Po godzinie znów podlewam storczyki, tak aby podstawkę napełnić co nieco wodą jeszcze raz. Podlewa się storczyki, jeśli są posadzone w glinianych nieglazurowanych doniczkach z podstawkami glinianymi i w podłożu GREEN BARN co dwa tygodnie. TO JEST BARDZO WAŻNE!!! Częstsze podlewanie wcześniej lub później doprowadzi do zanikania korzeni i gnicia storczyków!!! Co drugie podlewanie nawozi się storczyki dodając na dwa galony wody jedną płaską łyżeczkę nawozu Better-Gro. Późną jesienią i na początku zimy można na dwa miesiące pominąć podlewanie tych storczyków, które mają wyraźne pseudobulwy, w których gromadzą wodę. Trzeba także pamiętać, aby w domu nie było długo za sucho (wilgotność względna poniżej 30% przez więcej niż 2 miesiące).
6. **Co zrobić, jak storczyki dobrze rosną przez conajmniej 2 lata, a nie kwitną?** Najczęściej trzeba uzbroić się w cierpliwość i poczekać jeszcze rok. Można też spróbować wystawić je w lecie na zewnątrz jednocześnie ocieniając je w jakiś sposób. Na słońcu liście storczyków mogą trochę żółknąć albo zczervenieć. Nie jest to coś złego, ale nie powinny mieć czarnych plam od słońca. Czasem warto zakupić specjalne żarówki po podświetlaniu roślin i dostarczyć storczykom w zimie więcej światła przez co najmniej 12 godzin dziennie.
7. **Jakie storczyki warto hodować?** Najbardziej lubię te, które kwitną regularnie i mają bardzo trwałe kwiaty. Lubię też storczyki miniaturowe, bo na parapecie można zmieścić ich bardzo wiele w 3.5" doniczkach. Oczywiście, wiele storczyków wybrałem ze względu na ich przepiękny zapach.
 - a. Bardzo lubię storczyki z rodzaju *Paphiopedilum*, podobne trochę do obuwików. Niektóre z nich, zwłaszcza typu *Maudiae*, mają okazałe kwiaty, które trwają nawet do 6 miesięcy. Niektóre storczyki z tego rodzaju i liczne krzyżówki międzygatunkowe, kwitną sukcesywnie z tego samego pędu. Czasem nowy kwiat rozwija się po opadnięciu starego a czasem dwa czy trzy kwiaty będą widoczne na tym samym pędzie. Duże okazy *Paphiopedilum* mogą w jednej doniczce mieć wiele pędów kwiatowych jednocześnie. Nie są bardzo wrażliwe na grzyby, ale są podatne na infekcje przez tarczówki, które nie tak łatwo zabić. Podobny do *Paphiopedilum* jest rodzaj *Phragmipedium*. Niektóre storczyki z tego rodzaju mają przepiękne kwiaty o niecodziennym kolorze, lub o długich wąsach, sięgających powierzchni podłoża w doniczce. Kwiaty

- Phragmipedium* są jednak na ogół krótkotrwałe a rośliny nie tylko są wrażliwe na tarczówki, lecz także na grzyby.
- b. Storzycyki z rodzaju *Phalaenopsis* znają chyba wszyscy. Sprzedawane są także krzyżówki międzyrodzajowe *Phalaenopsis* z *Doritis* zwane *Doritaenopsis*, często zapisywane jako Dtps. Są bardzo łatwe w hodowli i na ogół kwitną regularnie raz w roku. Czasem po przekwitnięciu warto przyciąć pęd kwiatowy nad miejscem po trzecim kwiecie od dołu. Z węzła może wtedy wyrosnąć rozgałęzienie pędu kwiatowego i storczyk będzie dalej kwitł. Ich korzenie są dość wrażliwe na grzyby.
 - c. Storzycyki z rodzaju *Psychopsis*, zwane także *Oncidium papilio* (motylek) mają duże, niecodzienne kwiaty w kształcie podobnym do motyla. Hoduje się je stosunkowo łatwo. Zaletą *Psychopsis* jest to, że po odpadnięciu kwiatu, który trwa stosunkowo krótko (około 2 tygodni), za około 1 do 2 miesięcy rozwinie się w tym samym miejscu następny kwiat. Storczyk może kwitnąć w ten sposób nawet kilka lat. Po pewnym czasie z nowych pseudobulw też wyrosną pędy kwiatowe i teoretycznie na dużej doniczce z *Psychopsis* ciągle mogą być kwiaty. Te storczyki są bardzo wrażliwe na zakażenie korzeni czy też pseudobulw przez grzyby. Nie lubią też przesadzania.
 - d. Storzycyki z grupy *Oncidium* też są powszechnie znane. Wyhodowano wiele krzyżówek międzyrodzajowych, nawet takie, które łączą geny kilku rodzajów. Wiele storczyków z tej grupy pięknie pachnie, na przykład te, które mają w swojej kompozycji geny rodzaju *Brassia*. Klasycznym storczykiem z tej grupy jest *Oncidium Sharry Baby*. Ma ono kwiaty brązowo-buraczkowe, które nie są specjalnie spektakularne. Pachną one jednak bardzo mocno - a zapach przypomina waniliową czekoladę. Storzycyki z tej grupy są bardzo wrażliwe na nadmiar wody.
 - e. Kwiaty storczyków z grupy *Cattleya* są na ogół dość duże i pięknie pachną. Wiele krzyżówek międzyrodzajowych zachowuje piękne, duże, i bardzo mocno pachnące kwiaty przy stosunkowo małych rozmiarach samej rośliny. Hodują się łatwo, o ile zabezpiecza się je przed grzybami.
 - f. Storzycyki z grupy *Dendrobium* też hoduje się bardzo łatwo. Niektóre z nich (grupa *Nobile*) wymaga w zimie przetrzymania w chłodnym miejscu (10°C, lub 50°F) i podlewania tylko raz na miesiąc. Wiele storczyków z rodzaju *Dendrobium* i spokrewnionego rodzaju *Tolumnia*, to śliczne miniaturki, które można hodować w doniczkach 3.5". Są dość odporne na szkodniki, ale zawsze lepiej je zabezpieczać przed grzybami, które mogą zniszczyć ich korzenie.
 - g. Dla lubiących zapach storczyków polecam dwa storczyki. *Maxillaria tenuifolia* ma długie, trawiaste liście i nie jest specjalnie kształtna, ale w marcu czy kwietniu pokrywa się dużą ilością buraczkowo-żółtych kwiatów, które wydzielają bardzo silny zapach mleczka kokosowego. Storczyk *Brassavola nodosa* Little Star i krzyżówki zawierające geny tego gatunku znane są jako Królowe Nocy. Zapach kwiatów jest tak silny, że kilka kwiatów może napełnić całe mieszkanie a nawet dom przepięknym aromatem. Warto dodać, że jest wiele storczyków, zwłaszcza z rodzaju *Bulbophyllum*, które raczej nie pachną przyjemnie. Są trudne w hodowli, więc raczej w sprzedaży ich nie znajdziecie.

Norman J. Pieniążek

normanp@mindspring.com

2011/05/04